

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Σχέσεις Ινδίας-ΕΕ»

(2005/C 267/06)

Κατά τη σύνοδο ολομέλειας της 27ης Ιανουαρίου 2004, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα την ανωτέρω γνωμοδότηση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Μαρτίου 2005 με εισηγητή τον **κ. Sukhdev Sharma**.

Κατά την 417η σύνοδο ολομέλειας της (συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 2005), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε (ομόφωνα) με 145 ψήφους υπέρ και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 Η πρώτη ενημερωτική έκθεση με θέμα «Σχέσεις Ινδίας-ΕΕ» (CESE 947/2000) υιοθετήθηκε από το ειδικευμένο τμήμα εξωτερικών σχέσεων το Δεκέμβριο του 2000 στα πλαίσια της πρώτης συνεδρίασης της στρογγυλής τραπέζης Ινδίας-ΕΕ, που πραγματοποιήθηκε στο Νέο Δελχί τον Ιανουάριο του 2001. Οι ευρωπαίοι που συμμετείχαν στην στρογγυλή τράπεζα προέρχονταν από την ΕΟΚΕ, ενώ οι ινδοί μέλη από διάφορα τμήματα της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών (βλ. Παράρτημα 1).

1.2 Από την έναρξή της το 2001, η Στρογγυλή Τράπεζα καθιερώθηκε ως ένας σημαντικός θεσμός για την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων Ινδίας — ΕΕ. Πραγματοποίησε την έβδομη συνεδρίασή της τον Ιούνιο του 2004 στην πόλη Srinagar του Kashmir και την όγδοη το Δεκέμβριο του 2004 στο Λονδίνο, όπου ευαίσθητα ζητήματα όπως είναι η παιδική εργασία, η ισότητα των φύλων στον τόπο εργασίας συζητήθηκαν σε μια ειλικρινή και εποικοδομητική ατμόσφαιρα. (Βλ. κεφάλαιο 5: Ο διάλογος της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Ινδίας μέχρι σήμερα.)

1.3 Η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα τις σχέσεις Ινδίας-ΕΕ καταρτίστηκε ενόψει της αυξανόμενης σημασίας αυτών των σχέσεων από το 2000 και μετά. Η σημασία τους αντικατοπτρίζεται σαφώς σε πολυάριθμες εξελίξεις το 2004.

1.4 Συνεπώς η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας δεν περιορίζεται στην απλή επικαιροποίηση της ενημερωτικής έκθεσης του 2000 σχετικά με τις σχέσεις Ινδίας-ΕΕ. Τονίζει επίσης την ανάγκη να επωφεληθεί πλήρως η ΕΟΚΕ από την ισχυρή πολιτική υποστήριξη, τόσο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όσο και της Ινδικής Κυβέρνησης, για στενότερη συνεργασία μεταξύ της ευρωπαϊκής και ινδικής κοινωνίας των πολιτών. Προς το σκοπό αυτό η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας επισημαίνει την συμβολή που έχει ήδη προσφέρει η ΕΟΚΕ στην προσέγγιση της ινδικής και της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών μέσω εποικοδομητικού διαλόγου, και δηλώνει ότι η ΕΟΚΕ μπορεί να συμβάλει περισσότερο ειδικότερα ενόψει της προετοιμασίας του κοινού προγράμματος δράσης για μια στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Ινδίας και της εφαρμογής του, κυρίως μέσω της Στρογγυλής Τραπέζης.

1.5 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβίβασε τις ευρέως φάσματα προτάσεις της για μια Στρατηγική εταιρική σχέση με την Ινδία στο

Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΟΚΕ τον Ιούνιο του 2004, σε απάντηση στο γεγονός ότι οι σχέσεις Ινδίας-ΕΕ έχουν «αναπτυχθεί σημαντικά σε έκταση και ένταση τα τελευταία χρόνια». Η Επιτροπή ζητεί να καταστρωθεί πρόγραμμα δράσης, το οποίο να υιοθετηθεί κατά την έκτη συνάντηση κορυφή Ινδίας-ΕΕ το 2005.

1.6 Η Ινδική κυβέρνηση ανταποκρίθηκε θετικά τον Αύγουστο στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Ιουνίου και πρότεινε τη συγκρότηση επιτροπής σε υπουργικό επίπεδο, προκειμένου να καταρτίσει το σχέδιο δράσης, που θα εγκριθεί από την έκτη συνάντηση κορυφής.

1.7 Το Συμβούλιο της ΕΕ στα συμπεράσματά του που υιοθετήθηκαν τον Οκτώβριο «χαιρετίζει την περιεκτική και εμπειροστατωμένη» ανακοίνωση της Επιτροπής. Το Συμβούλιο υποστηρίζει πλήρως τους γενικούς στόχους και καταβάλλει προσπάθειες «να εργαστεί από κοινού με την Επιτροπή για την υλοποίησή τους».

1.8 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπέδειξε στο Συμβούλιο τον Οκτώβριο «να λάβει απόφαση για αναβάθμιση των σχέσεων Ινδίας-ΕΕ σε στρατηγική εταιρική σχέση» και επίσης να «προβεί στα αναγκαία πρακτικά βήματα» προς το σκοπό αυτό.

1.9 Η πέμπτη Συνάντηση Κορυφής Ινδίας-ΕΕ, που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη το Νοέμβριο, καλεί τις δύο πλευρές «να καταρτίσουν από κοινού συνολικό πρόγραμμα δράσης Ινδίας-ΕΕ για στρατηγική εταιρική σχέση και επίσης να συντάξουν κοινή πολιτική δήλωση που θα βασίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου και στο έγγραφο απάντησης της Ινδίας, προκειμένου να εγκριθεί στην έκτη Συνάντηση Κορυφής».

1.10 Στη συνεδρίασή της το Δεκέμβριο στο Λονδίνο, η Στρογγυλή Τράπεζα στις συστάσεις της προς την Συνάντηση Κορυφής Ινδίας-ΕΕ το 2005 «αναγνωρίζει ότι η στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας-ΕΕ παρέχει ευκαιρίες για την ενίσχυση και την διεύρυνση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών σε αυτή την εταιρική σχέση, μέσω του φόρουμ της Στρογγυλής Τραπέζης». Τόνιζε ότι «η κοινωνία των πολιτών πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα αυτής της νέας εταιρικής σχέσης» και εξέφραζε την θέλησή της «να συμβάλει αποφασιστικά στο κοινό πρόγραμμα δράσης».

1.11 Το μακροσκελές έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η απάντηση της Ινδικής κυβέρνησης ενδεχομένως υποδεικνύουν ότι υπολείπονται ακόμη πολλά προκειμένου να ενισχυθούν και εμβριθυνθούν οι σχέσεις Ινδίας-Ε.Ε. Το γεγονός είναι ότι ήδη έχουν συνάψει στενή σχέση, μία «εταιρική σχέση που βασίζεται σε υγιή θεμέλια κοινών αξιών και πεποιθήσεων», σύμφωνα με τη δήλωση της Συνάντησης Κορυφής. Πράγματι τα τρία προαναφερθέντα έγγραφα καθιστούν σαφές πόσα πολλά πράγματα έχουν επιτευχθεί έως σήμερα.

1.12 Η εταιρική σχέση Ινδίας — ΕΕ έχει εξελιχθεί με το χρόνο από απλή οικονομική και αναπτυξιακή συνεργασία και έχει αποκτήσει υψηλές πολιτικές και στρατηγικές διαστάσεις, δεδομένου ότι τόσο η Ινδία όσο και η ΕΕ είναι σημαντικοί παράγοντες στο παγκόσμιο σκηνικό, με κοινές απόψεις για μια παγκόσμια τάξη που πρέπει να βασίζεται στην πολυμέρεια. Ο πολιτικός διάλογος περιλαμβάνει πλέον τακτικές συναντήσεις κορυφής, ετήσιες υπουργικές συνεδριάσεις «τρώικα», και μετά την υιοθέτηση της κοινής δήλωσης Ινδίας-ΕΕ για την τρομοκρατία το 2001, συνεδριάσεις δύο φορές το χρόνο μιας πολιτικής ομάδας εργασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, που ονομάζεται τρώικα κατά της τρομοκρατίας. Ο θεσμικός μηχανισμός περιλαμβάνει επίσης την ομάδα εργασίας Προξενικών Υποθέσεων, συνεδριάσεις ανώτερων αξιωματούχων της ΕΕ και της Ινδίας που πραγματοποιούνται δύο φορές το χρόνο από το 2000, καθώς και διετείς συνεδριάσεις της Στρογγυλής Τράπεζας Ινδίας- ΕΕ.

1.13 Το εμπόριο και οι επενδύσεις παραμένουν θεμέλιος λίθος στις τη σχέσεις Ινδίας-ΕΕ. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ινδίας και η κυριότερη πηγή ξένων επενδύσεων προς την χώρα αυτή. Μολονότι ο όγκος του εμπορίου και των επενδύσεων είναι σαφώς χαμηλότερος από τις υφιστάμενες δυνατότητες, Ινδοί και Ευρωπαίοι οικονομικοί παράγοντες προέβησαν σε συστάσεις για δράση σε οκτώ τομείς, στα πλαίσια κοινής πρωτοβουλίας για την ενίσχυση του εμπορίου και των επενδύσεων. Βάσει των συστάσεων αυτών πρόκειται να καταρτισθεί αναπτυξιακό πρόγραμμα επενδύσεων και εμπορίου 13,4 εκατομμυρίων ευρώ. Στο μεταξύ Ινδία και ΕΕ έχουν συνάψει συμφωνία τελωνειακής συνεργασίας, που αποβλέπει στη βελτίωση των εμπορικών ροών και βρίσκονται στο στάδιο διαπραγματεύσεων για ναυτιλιακή συμφωνία, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων ινδικών και ευρωπαϊκών εφοπλιστικών εταιρειών.

1.14 Οι εξαγωγές τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ) της Ινδίας υπερέβησαν τα 2 δισεκατομμύρια ευρώ το 2003 και αντιπροσωπεύουν το 20 % των συνολικών εξαγωγών λογισμικού της χώρας αυτής. Περίπου 900 ινδικές και ευρωπαϊκές εταιρείες και οργανώσεις έλαβαν μέρος στο Φόρουμ συνεργασίας Ευρώπης-Ινδίας 2004 για την κοινωνία της πληροφορίας, που πραγματοποιήθηκε στο νέο Δελχί το Μάρτιο του 2004. Στο μεταξύ, ο διάλογος για την κοινωνία των πληροφοριών έχει προωθηθεί βάσει της κοινής στρατηγικής δήλωσης Ινδίας-ΕΕ, του 2001, για την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας και την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνίας. Προβλέπει έρευνα σε έξι πρωταρχικούς τομείς και ουσιαστικό διάλογο για τα κανονιστικά πλαίσια της κοινωνίας της πληροφορίας και των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

1.15 Η συνεργασία στην επιστήμη και την τεχνολογία, που άρχισε στα μέσα της δεκαετίας του 1980, έχει αποδειχθεί ένα από τα πιο εποικοδομητικά πεδία της συνεργασίας Ινδίας-ΕΕ. Η συμφωνία επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας του 2002

παρέχει νομικό πλαίσιο στους Ινδούς και Ευρωπαίους επιστήμονες προκειμένου να λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα της άλλης πλευράς, ενώ παράλληλα η Ινδία αποτελεί «χώρα — στόχο» για τη συνεργασία στα διεθνή πλαίσια του έκτου προγράμματος — πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα.

1.16 Η Ινδία και η ΕΕ εργάζονται για την κατάρτιση ενός σχεδίου συμφωνίας συνεργασίας σχετικά με το πρόγραμμα δορυφορικής πλοήγησης Galileo. Λόγω των ικανοτήτων της Ινδίας στις δραστηριότητες που συνδέονται με τους δορυφόρους και την πλοήγηση, η συμφωνία θα ευνοήσει την βιομηχανική συνεργασία σε πολλούς τομείς υψηλής τεχνολογίας. Η Ινδία και η ΕΕ έχουν ήδη μακρά ιστορία κοινής εργασίας μέσω των αντίστοιχων διαστημικών υπηρεσιών, ESA και ISRO, στην ειρηνική εξερεύνηση και χρήση του διαστήματος. Η ΕΕ στο μεταξύ έχει εκφράσει ενδιαφέρον για τη νέα εξερευνητική αποστολή της Ινδίας στη Σελήνη, Chandrayaan 1.

1.17 Υπάρχουν νέες προσεγγίσεις στην αναπτυξιακή συνεργασία. Η Ινδία έχει καταστεί άτυπος παράγοντας, με μία εξελισσόμενη αναπτυξιακή πολιτική στην οποία είναι τόσο αποδέκτης όσο και χορηγός. Η μετατόπιση αυτή έγινε σαφής κατά τη διάρκεια της καταστροφής που ακολούθησε το «τσουνάμι» που έπληξε χώρες που βρέχονται από τον ινδικό ωκεανό στις 26 Δεκεμβρίου 2004. Η Ινδία αρνήθηκε την ξένη έκτακτη βοήθεια, ενώ παρείχε μεγάλης κλίμακας έκτακτη βοήθεια στη Σρι Λάνκα. Ως αποδέκτης, η Ινδία δέχεται τώρα αναπτυξιακή βοήθεια από επιλεγμένη ομάδα διμερών χορηγών η οποία επεκτάθηκε και περιλαμβάνει τώρα την ΕΕ, τις χώρες της G-8 και μικρούς διμερείς χορηγούς που δεν ανήκουν στην G-8 και των οποίων οι συνεισφορές γίνονται δεκτές μόνον εάν υπερβαίνουν τα 25 εκατ. δολάρια κατ' έτος. Η ΕΕ επιχορηγεί την Ινδία με 225 εκατομμύρια ευρώ κατά το διάστημα 2001-2006, τα τέσσερα πέμπτα των οποίων προορίζονται για τη μείωση της φτώχειας. Η αναπτυξιακή συνεργασία θα επικεντρωθεί στα κράτη Ραζαστάν και Chattisgarh και θα διοχετευθεί κυρίως σε προγράμματα στους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας.

1.18 Η ΕΟΚΕ πρέπει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σ' αυτό το χείμαρρο σημαντικών πολιτικών εξελίξεων στο πρώτο εξάμηνο του 2005. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε πράγματι στην ανακοίνωση του Ιουνίου να ενσωματωθεί πλήρως η Στρογγυλή Τράπεζα στο θεσμικό μηχανισμό Ινδίας-ΕΕ, ενώ οι συμπρόεδροι προσκλήθηκαν να υποβάλλουν μη δεσμευτικές πολιτικές συστάσεις προς την Συνάντηση Κορυφής. Το Συμβούλιο υποστήριξε τις προτάσεις της Επιτροπής για την αύξηση της αμοιβαίας κατανόησης μέσω «αυξανόμενης συνεργασίας μεταξύ πολιτικών κομμάτων, συνδικάτων, εργοδοτικών οργανώσεων, πανεπιστημίων και της κοινωνίας των πολιτών των δύο πλευρών». Επίσης στη συνάντηση κορυφής της Χάγης συμφωνήθηκε «να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των πολιτικών κομμάτων, των συνδικάτων, των εργοδοτικών οργανώσεων, των πανεπιστημίων, και της κοινωνίας των πολιτών κάθε πλευράς».

1.19 Η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας εξετάζει επίσης τους τρόπους με τους οποίους η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί να γίνει πιο αποτελεσματική, και πώς η ιστοσελίδα της, το Internet Forum της κοινωνίας των πολιτών Ινδίας-ΕΕ, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αυτήσει την αποτελεσματικότητα της Στρογγυλής Τραπέζης και να αγγίξει το ευρύτερο δυνατό φάσμα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών τόσο στην Ινδία όσο και στην Ευρώπη.

2. Συμβολή στην στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας-ΕΕ

2.1 Η Στρογγυλή Τράπεζα χαιρέτησε την προώθηση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης Ινδίας-ΕΕ, στη συνάντηση του Δεκεμβρίου 2004 στο Λονδίνο, και ανέλαβε να συμβάλει στο κοινό πρόγραμμα δράσης που θα καταρτιστεί το 2005, πριν από την έκτη Συνάντηση Κορυφής Ινδίας-ΕΕ. Δήλωσε την πρόθεσή της «να υποβάλει προτάσεις στους τομείς όπου η κοινωνία της πληροφορίας μπορεί να επιφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη διαχείριση της παγκοσμιοποίησης». Η Στρογγυλή Τράπεζα ανέλαβε επίσης να εξετάσει με ποιο τρόπο η κοινωνία των πολιτών μπορεί να βοηθήσει την εφαρμογή της κοινής δήλωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές σχέσεις.

2.2 Η Στρογγυλή Τράπεζα, όπως και η ΕΟΚΕ, βρίσκεται σε καλή θέση για να συμβάλει στην στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας-ΕΕ. Από την εναρκτήρια συνεδρίασή της στο Νέο Δελχί τον Ιανουάριο του 2001, η Στρογγυλή Τράπεζα συζήτησε πολλά από τα ζητήματα που καλύφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωση της 16ης Ιουνίου και προέβη σε συστάσεις προς τις Συναντήσεις Κορυφής Ινδίας-ΕΕ για τα θέματα αυτά. Στην συνεδρίαση του Λονδίνου αναγνώρισε ότι οι αναδυόμενες στρατηγικές εταιρικές σχέσεις «παρέχουν ευκαιρίες για ενθάρρυνση και διεύρυνση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, μέσω του Φόρουμ της Στρογγυλής Τραπέζης». Η Στρογγυλή Τράπεζα έχει ήδη συζητήσει και προβεί σε υποδείξεις σε πολυάριθμα ζητήματα, που περιλαμβάνουν την παγκοσμιοποίηση, το εμπόριο και τις επενδύσεις· τον ΠΟΕ· την πνευματική ιδιοκτησία, τα μέσα επικοινωνίας και τον πολιτισμό στην δεύτερη συνεδρίασή της που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Ιούλιο του 2001. Όχι μόνο επανήλθε στα ζητήματα αυτά στις επόμενες συναντήσεις της αλλά επίσης διέκρινε την ημερήσια διάταξή της προκειμένου να συμπεριλάβει τη συνεργασία στον τομέα των τροφίμων και των γεωργικών επιχειρήσεων· των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον τόπο εργασίας· της βιώσιμης ανάπτυξης και του τουρισμού. **Θα προωθήσει τις πρώτες ανταλλαγές επί των πολιτιστικών θεμάτων πολύ περισσότερο στα πλαίσια μιας συζήτησης που θα πραγματοποιηθεί στην επόμενη συνεδρίαση σχετικά με τον πολιτιστικό και θρησκευτικό πλουραλισμό στις δημοκρατικές κοινωνίες.**

2.3 Η Στρογγυλή Τράπεζα στη συνάντηση του Λονδίνου αποφάσισε να περιοριστεί στους τομείς εκείνους όπου η κοινωνία των πολιτών έχει τη δυνατότητα να συμβάλει κατά τρόπο μοναδικό, παρά να εξετάζει όλα τα ζητήματα που θίγονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια της στρατηγικής εταιρικής σχέσης. Συνεπώς θα ήταν χρήσιμο να εξεταστεί η συμβολή της στα ακόλουθα πεδία που προσδιορίστηκαν από την Επιτροπή ως σημαντικά στοιχεία της αναδυόμενης στρατηγικής εταιρικής σχέσης.

2.3.1 **Πρόληψη των συγκρούσεων και μετασυγκρουσιακή ανασυγκρότηση:** Πρόκειται για τομείς στους οποίους η Ινδία έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, τόσο μέσω του ΟΗΕ όσο και σε διμερή βάση, όπως στο Αφγανιστάν, πράγμα το οποίο έχει επισημάνει η Επιτροπή. Έτσι εξηγείται η πρόταση να διερευνήσουν η ΕΕ και η Ινδία τρόπους επίσημης τακτικής συνεργασίας στους τομείς αυτούς. Η Επιτροπή υποδεικνύει επίσης την κοινή διοργάνωση διάσκεψης του ΟΗΕ για την πρόληψη των συγκρούσεων και την διαχείριση της μετασυγκρουσιακής κατάστασης, αλλά και την

έναρξη διαλόγου για τη συμβολή της περιφερειακής ολοκλήρωσης στην πρόληψη των συγκρούσεων.

2.3.2 **Μετανάστευση:** Η διεθνής μετανάστευση έχει αυξηθεί λόγω της παγκοσμιοποίησης, σημειώνει η Επιτροπή. Αυτό οδήγησε σε αυξανόμενα μεταναστευτικά εμβάσματα από τη μια πλευρά και στα προβλήματα παράνομης μετανάστευσης και ανθρωπίνου εμπορίου από την άλλη. Η Επιτροπή ευνοεί έναν συνολικό διάλογο, που θα καλύπτει όχι μόνο τη νόμιμη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της μετανάστευσης εργαζομένων και της διακίνησης των εργαζομένων, και την παροχή θεωρήσεων, αλλά επίσης την καταπολέμηση των λαθρεμπόρων, των εμπορών ανθρώπων, την επιστροφή και αποδοχή των παράνομων μεταναστών και άλλα προβλήματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση.

2.3.3 **Δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα:** Η Επιτροπή ευνοεί την επέκταση του σημερινού διαλόγου σε ζητήματα όπως είναι η κατάργηση της θανατικής ποινής, οι διακρίσεις φύλου, η παιδική εργασία και τα δικαιώματα εργασίας, η κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων και η θρησκευτική ελευθερία. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να χρηματοδοτήσει σχέδια στην Ινδία στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να εξεταστεί το θέμα των διακρίσεων που βασίζονται στις κάστες.

2.3.4 **Περιβαλλοντικά ζητήματα:** Η Ινδία και η ΕΕ θα πρέπει να εργαστούν από κοινού για να προωθήσουν τη συνεργασία στις διάφορες παγκόσμιες περιβαλλοντικές προκλήσεις όπως είναι οι διασκέψεις του ΟΗΕ για τη βιοποικιλότητα, όπου μπορεί να αναπτυχθεί εποικοδομητικός διάλογος για την «Πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και την διανομή των οφελών» (ABS). Η Ινδία θα κληθεί να οργανώσει περιβαλλοντικό Φόρουμ Ινδίας-ΕΕ, που θα περιλαμβάνει την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις, προκειμένου να υπάρξει ανταλλαγή απόψεων, τεχνογνωσίας και επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η Στρογγυλή Τράπεζα Ινδίας-ΕΕ θα πρέπει να εξετάσει στο εγγύς μέλλον το θέμα της ενεργειακής πολιτικής και ασφάλειας.

2.3.5 **Βιώσιμη ανάπτυξη:** Θα πρέπει να προωθηθεί μέσω διαλόγου για ζητήματα όπως είναι η ενθάρρυνση των εμπορευματικών ροών βιώσιμων προϊόντων, την επισημάνση και την αξιολόγηση αντικτύπου σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης την μεγαλύτερη χρήση του Κέντρου Βιώσιμου Εμπορίου και Καινοτομιών (KBEC — STIC).

2.3.6 **Αναπτυξιακή συνεργασία:** Η Ινδία έχει μειώσει τον αριθμό των διμερών χορηγών σε έξι (ΕΕ, ΗΒ, Γερμανία, ΗΠΑ, Ιαπωνία και Ρωσία). Η χώρα έχει πράγματι καταστεί τόσο αποδέκτης όσο και χορηγός αναπτυξιακής βοήθειας. Ωστόσο η Επιτροπή επιθυμεί να βοηθήσει η ΕΕ την Ινδία να ανταποκριθεί στους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας. Η κοινωνική και οικονομική συνοχή θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα που θα βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από τα προγράμματα υποστήριξης της ΕΕ στην Ινδία στα θέματα της στοιχειώδους εκπαίδευσης και της βασικής υγείας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο στην ενίσχυση των περιθωριακών ομάδων ατόμων. Θα πρέπει επίσης να υποστηριχθεί η προώθηση των βασικών συμβάσεων της ΔΟΕ. Κατά την ΕΟΚΕ, η Ινδία θα πρέπει να επικυρώσει τις 3 βασικές συμβάσεις της ΔΟΕ τις οποίες δεν έχει ακόμη επικυρώσει.

2.3.7 Πολιτιστική συνεργασία: η Επιτροπή επιθυμεί να ενισχύσει τη συνεργασία στον τομέα του κινηματογράφου και της μουσικής ειδικότερα. Παράλληλα με τις πολιτικές και επιχειρηματικές συναντήσεις κορυφής θα πρέπει να οργανώνεται Πολιτιστική Εβδομάδα. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το 2006, έτος διαπολιτισμικού διαλόγου, μπορεί να δώσει στην Στρογγυλή Τράπεζα την κατάλληλη ευκαιρία να το συμπεριλάβει στα θέματά της.

2.3.8 Προβολή: Κατά την άποψη της Επιτροπής η ινδική κοινή γνώμη θα πρέπει να ενημερώνεται για όλες τις πτυχές της ΕΕ, και όχι μόνο τις εμπορικές σχέσεις. Θα πρέπει να προωθηθεί ερευνητικό πρόγραμμα προκειμένου να προσδιοριστούν οι βασικές κατηγορίες πληθυσμού, τα σημαντικότερα μηνύματα, τα κυριότερα μέσα και ο τρόπος χρησιμοποίησής τους. Τα κράτη μέλη καθώς και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλούνται να συμβάλουν στην εργασία της ανύψωσης του κύρους της ΕΕ στην Ινδία. Το Νέο Δελχί αναμένεται να καταρτίσει τη δική του επικοινωνιακή στρατηγική.

2.3.9 Εμπόριο και επενδύσεις: όπως επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της, το εμπόριο και οι επενδύσεις αποτελούν «τον ακρογωνιαίο λίθο της σχέσης Ινδίας-ΕΕ». Ορισμένες από τις προτάσεις που περιέχονται στην ανακοίνωση πραγματεύονται συνεπώς τα θέματα αυτά, τόσο σε διμερές όσο και πολυμερές επίπεδο. Η Επιτροπή επιθυμεί να πετύχει η ΕΕ μεγαλύτερη σύγκλιση με την Ινδία σε βασικά ζητήματα του αναπτυξιακού γύρου Doha των εμπορικών διαπραγματεύσεων στον ΠΟΕ. Επίσης ευνοεί τον διμερή διάλογο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, για παράδειγμα προκειμένου να επιτευχθεί μία κοινή κατανόηση για τη συμφωνία TRIPS.

2.4 Σε ένα τμήμα της ανακοίνωσής της που αφιερώνεται στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων, η Επιτροπή επιθυμεί να βοηθήσει η ΕΕ την συγκρότηση Στρογγυλής Τραπέζης επιχειρηματικών ηγετικών στελεχών. Η πρόταση υποστηρίχθηκε στη Συνάντηση Κορυφής της Χάγης. Στο μεταξύ, η κοινή πρωτοβουλία Ινδίας-ΕΕ για την προώθηση του εμπορίου και των επενδύσεων επέτρεψε τον άμεσο διάλογο μεταξύ των επιχειρηματικών και πολιτικών υπευθύνων. Οι ινδικές επιχειρήσεις και οι βιομηχανικές οργανώσεις πραγματοποιούν ήδη επιχειρηματικές Συναντήσεις Κορυφής Ινδίας-ΕΕ που συμπίπτουν με την πολιτική Συνάντηση Κορυφής, και υποβάλουν τα πορίσματα των επιχειρηματικών ηγετικών στελεχών στους αντίστοιχους πολιτικούς ηγέτες.

2.5 Δεδομένου ότι τα μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης προέρχονται από τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις θα ήταν επίσης σκόπιμο να εξεταστεί ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος συμμετοχής στις δραστηριότητες αυτές, που αναλαμβάνονται από κοινού από τις επιχειρηματικές κοινότητες της Ινδίας και της Ευρώπης. Μολονότι είναι σαφές ότι η Στρογγυλή Τράπεζα διαδραματίζει ρόλο στην ενίσχυση της οικονομικής εταιρικής σχέσης Ινδίας-ΕΕ που προωθείται από την Επιτροπή, η συμβολή της στο κοινό πρόγραμμα δράσης θα πρέπει να επικεντρωθεί στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της διαχείρισης της παγκοσμιοποίησης, όπως αποφάσισε η συνάντηση του Λονδίνου.

2.6 Τα μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης προέρχονται επίσης από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Συνεπώς θα πρέπει να εξεταστεί η συμβολή της στα ακαδημαϊκά προγράμματα που καταρτίζονται ή βρίσκονται στο στάδιο της κατάρτισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αναφέρονται στην ανακοίνωση. Περιλαμβάνουν πρόγραμμα ευρωπαϊκών σπουδών στο πανεπιστήμιο Jawaharlal Nehru στο Νέο Δελχί. Πρόγραμμα υποτροφιών με προϋπολογισμό 33 εκατομμυρίων ευρώ, θα αρχίσει να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006. Θα συνδεθεί με το πρόγραμμα Erasmus Mundus της ΕΕ και θα επικεντρωθεί στις μεταπτυχιακές σπουδές Ινδών σπουδαστών στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

3. Η κοινωνία των πολιτών στην Ινδία και στην Ευρώπη

Τι εννοούμε με τον όρο «κοινωνία των πολιτών»; Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι «μόνο με την ευρεία έννοια μπορεί να οριστεί ως μία κοινωνία που ασπάζεται την δημοκρατία. Η κοινωνία των πολιτών είναι ένας συλλογικός όρος για όλα τα είδη κοινωνικής δράσης, ατόμων ή ομάδων, που δεν προέρχονται από το κράτος και δεν τελούν υπό την διαχείρισή του»⁽¹⁾. Οι υποστηρικτές της στην Ινδία θα συμφωνήσουν ότι η κοινωνία των πολιτών ασπάζεται την δημοκρατία και ότι μπορεί να δράσει αποτελεσματικά μόνο σε δημοκρατία. Πράγματι, ορισμένοι που δραστηριοποιούνται στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην Ινδία έχουν εμπνευσθεί από τα επιτεύγματα της κοινωνίας των πολιτών στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, άλλοι όμως από την παράδοση κοινωνικής και πολιτικής δραστηριοποίησης που θεσπίστηκαν από τον Μαχάτμα Γκάντι.

3.1 Η κοινωνία των πολιτών στην Ινδία

3.1.1 Η αυξανόμενη σημασία της ινδικής κοινωνίας των πολιτών είναι προφανής αν λάβουμε υπόψη μας τον πολλαπλασιασμό των πάσης φύσεως εθελοντικών οργανώσεων. (Αυτός ο όρος προτιμάται στην Ινδία: ο όρος «μη κυβερνητικές οργανώσεις» (ΜΚΟ), έχει γίνει γνωστός μόνο τα τελευταία 20 χρόνια). Ο αριθμός τους υπολογίζονταν μεταξύ 50 000 και 100 000 πριν 10 χρόνια και σίγουρα έχει αυξηθεί από τότε. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, δραστηριοποιούνται σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων σε όλη την Ινδία και περιλαμβάνουν εργοδοτικές και επαγγελματικές οργανώσεις καθώς και συνδικάτα.

3.1.2 Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών:

- αναπτύσσουν τις παραδοσιακές δραστηριότητες ανάπτυξης που συνδέονται με τις ΜΚΟ — προγράμματα αλφαριθμητισμού, ιατρεία και κλινικές παροχής βοήθειας σε βιοτεχνίες όπως οι υφαντουργικές και στην εμπορία των προϊόντων κ.λπ. Καθώς συνήθως δρουν σε τοπικό επίπεδο, βοηθούν επίσης τις κυβερνητικές υπηρεσίες να εφαρμόζουν τη δημόσια πολιτική με αποκεντρωμένο τρόπο·
- πραγματοποιούν έρευνα σε βάθος προκειμένου να επηρεάσουν την κεντρική κυβέρνηση και τις κυβερνήσεις των κρατιδίων, αλλά και τη βιομηχανία·

⁽¹⁾ Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, «Γνωμοδότηση με θέμα “Ο ρόλος και η συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση”», σημείο 5.1, που υιοθετήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 1999, ΕΕ C 329, 17/11/1999.

- επιχειρούν να ενισχύσουν την πολιτική συνείδηση των διαφόρων κοινωνικών ομάδων, ενθαρρύνοντάς τες να διεκδικούν τα δικαιώματά τους·
- εκπροσωπούν ειδικές ομάδες συμφερόντων, όπως είναι οι ανάπηροι, οι ηλικιωμένοι και οι πρόσφυγες·
- δρουν ως καινοτόμοι, επιχειρώντας νέες προσεγγίσεις για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων·
- εκπροσωπούν οργανώσεις εργοδοτών, συνδικαλιστικές οργανώσεις, αλληλασφαλιστικές οργανώσεις και συνεταιρισμούς·
- περιλαμβάνουν οργανώσεις που εκπροσωπούν τους γεωργούς·
- περιλαμβάνουν οργανώσεις που δραστηριοποιούνται για την καταπολέμηση του HIV/AIDS, και
- τέλος, είναι οι άνθρωποι της δράσης. Από το 1970 συγκροτούν ευρείας βάσεως κοινωνικά κινήματα — κινήματα αγροτών· κινήματα γυναικών, προσδιορίζουν και προωθούν γυναικεία ζητήματα· περιβαλλοντικά κινήματα, που καταβάλλουν προσπάθειες ώστε η κυβέρνηση να δείξει μεγαλύτερη προσοχή στα περιβαλλοντικά ζητήματα· κινήματα υποστήριξης δικαιωμάτων καταναλωτών κ.λπ.

3.1.3 Για τα αναπτυξιακά ζητήματα ειδικότερα, τόσο οι ΜΚΟ όσο και η κυβέρνηση συμφωνούν ότι μπορούν να εργασθούν ως εταίροι. Έτσι η Επιτροπή Σχεδιασμού της Ινδίας χρηματοδότησε πολλές φορές οργανώσεις εθελοντών. Το δέκατο πενταετές πρόγραμμα, το τελευταίο, επισημαίνει ότι:

«Τα προγράμματα θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές απαιτήσεις του λαού, και να αντιμετωπίζουν με οικονομική και κοινωνική ευαισθησία το ήθος του λαού για τον οποίο προορίζονται. Ο λαός πρέπει να αισθάνεται ένα είδος ιδιοκτησίας για τα προγράμματα αυτά και θα πρέπει να συμβάλει προς το σκοπό αυτό. Η τάση να αναμένει κανείς από την κυβέρνηση να πράξει το κάθε τι για το λαό πρέπει να εκλείψει· είναι γνωστό ότι τα προγράμματα και τα σχέδια στα οποία συμμετέχει ο λαός είναι πιο αποτελεσματικά».

3.1.4 Η Επιτροπή Σχεδιασμού διαθέτει πυρήνα εθελοντικής δράσης ο οποίος αποτελεί τη διασύνδεσή της με τον εθελοντικό τομέα. Αποφασίστηκε τώρα «να συγκροτηθούν συμβουλευτικές ομάδες ... που θα αποτελούνται από άτομα διαφόρων περιοχών της χώρας που ξέρουν τι συμβαίνει στη βάση και που μπορούν να υποδείξουν τι χρειάζεται να αλλάξει και πως», αναφέρει η κα Sayeeda Hameed, μέλος της Επιτροπής Σχεδιασμού⁽²⁾.

3.1.5 Το Κόμμα του Κογκρέσου υποστήριξε πάντοτε την κοινωνία των πολιτών, και η κυβέρνηση συνασπισμού υπό την ηγεσία του στο Νέο Δελχί είναι πιθανόν ότι θα δώσει μεγαλύτερη

σημασία στις δραστηριότητες αυτές απ' όσο η προηγούμενη κυβέρνηση. Αμέσως μετά τη συγκρότησή της, η νέα κυβέρνηση οργάνωσε διαβουλεύσεις με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να έχει την απάντησή τους για το ελάχιστο κοινό πρόγραμμα (ΕΚΠ). Η συγκρότηση Εθνικού Συμβουλευτικού Συμβουλίου (ΕΣΣ — NAC), υπό την προεδρία της κας Sonia Gandhi, αρχηγού του κόμματος του Κογκρέσου, θα πρέπει να θεωρηθεί από τη σκοπιά αυτή. Ένα ηγετικό μέλος του κόμματος του Κογκρέσου που είναι συνδεδεμένο με τη συγκρότηση του ΕΣΣ, επεσήμανε ότι «θα αποτελέσει τη διασύνδεση της κυβέρνησης της ενιαίας προοδευτικής συμμαχίας (UPA) με την κοινωνία των πολιτών· θα φέρει νέα μορφή σκέψης στον προγραμματισμό που διαφορετικά δεν συνδέεται με την κυβέρνηση»⁽³⁾. Το ΕΣΣ, που τα 12 μέλη του ορίστηκαν από τον Πρωθυπουργό Manmohan Singh, αναμένεται να τον συμβουλευεί για τον τρόπο κατά τον οποίο θα πρέπει να εφαρμοσθεί το ελάχιστο κοινό πρόγραμμα της συμμαχίας. Μολονότι οι σύμβουλοι της κυβέρνησης είναι συχνά συνταξιούχοι, δημόσιοι υπάλληλοι ή διπλωμάτες, τα μισά μέλη του ΕΣΣ είναι πεπειραμένα στελέχη του μη κυβερνητικού τομέα⁽⁴⁾. Η κα Sonia Gandhi επιθυμεί να δώσει προτεραιότητα αρχικά στη γεωργία, στην εκπαίδευση, την υγεία και την απασχόληση.

3.2 Η κοινωνία των πολιτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση⁽⁵⁾

3.2.1 Η κοινωνία των πολιτών είναι το ίδιο δυναμική στην ΕΕ όπως είναι στην Ινδία με πολυάριθμες οργανώσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητα στο τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Έχει ωστόσο ένα σημαντικό πλεονέκτημα σε σχέση με την τελευταία: η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών της Ευρώπης έχει το δικό της «apex body» όπως λένε οι Ινδοί — την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) στις Βρυξέλλες. Και ακόμη περισσότερο η ΕΟΚΕ είναι αναπόσπαστο τμήμα των οργάνων που συγκροτήθηκαν από τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957, βάσει της οποίας ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα των 6 κρατών, και η οποία έγινε η σημερινή ΕΕ των 25 κρατών⁽⁶⁾. Η ΕΟΚΕ σήμερα έχει 317 μέλη, που προέρχονται από τα 25 κράτη μέλη. Ορίζονται από το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ, κατόπιν προτάσεων των κρατών μελών. Τα μέλη ανήκουν σε μία από τις τρεις ομάδες: «εργοδότες», «εργαζόμενοι» και «διάφορα συμφέροντα». Τα μέλη της Ομάδας III αντιπροσωπεύουν γεωργούς, μικρούς και μεσαίους επιχειρηματίες, βιοτέχνες, ελεύθερα επαγγέλματα, συνεταιρισμούς, οργανώσεις καταναλωτών, ομάδες προστασίας περιβάλλοντος, οικογενειακές οργανώσεις, γυναικείες οργανώσεις, επιστήμονες και καθηγητές, μη κυβερνητικούς οργανισμούς (ΜΚΟ) κ.λπ. σύμφωνα με τη Συνθήκη της Ρώμης.

⁽²⁾ «The Hindu», 26 Ιουνίου 2004. Παρόμοιες απόψεις εκφράστηκαν από τον Jaswant Singh, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων στην κυβέρνηση συνασπισμού υπό την ηγεσία του BJP, όταν εγκαινίασε τη Στρογγυλή Τράπεζα ΕΕ-Ινδίας από κοινού με τον Επίτροπο Chris Patten το 2001.

⁽⁴⁾ Περιλαμβάνουν τον καθηγητή Jean Dreze, Ινδό πολίτη βελγικής καταγωγής που έχει συνδεθεί με το Δρα Amartya Sen· δύο πρώην υπουργούς της Επιτροπής Προγραμματισμού, τους κκ. C.H.Hanumanth Rao και D. Swaminathan. Στους εκπροσώπους των οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών περιλαμβάνονται η κα Aruna Roy, που αναπτύσσει δράση στον κοινωνικό τομέα· Jayaprakash Narayan (υγεία και περιβάλλον)· η κα Mirai Chatterjee (SEWA) και Madhav Chavan (πρωτοβάθμια εκπαίδευση).

⁽⁵⁾ Η αναφορά στην ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών δεν φαίνεται αναγκαία, ειδικότερα εάν περιοριστεί στην ΕΟΚΕ. Αλλά οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών της Ινδίας ενδιαφέρονται να μάθουν ότι οι εταίροι τους στην ΕΕ έχουν ότι οι Ινδοί αποκαλούν «apex body».

⁽⁶⁾ Στο Άρθρο 193 της Συνθήκης αναφέρεται ότι «Η επιτροπή αυτή αποτελείται από αντιπροσώπους των διαφόρων κλάδων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως των παραγωγών, των γεωργών, των μεταφορέων, των εργαζομένων, των εμπόρων, των βιοτεχνών, των ελευθερίων επαγγελματιών και άλλων κατηγοριών γενικού συμφέροντος».

⁽²⁾ Opening the Planning Commission to the people: Sayeeda Hameed, (Ανοίγοντας την Επιτροπή Σχεδιασμού προς το λαό: Sayeeda Hameed), του Rajashri Dasgupta. InfoChange News and Features, Σεπτέμβριος 2004.

3.2.2 Η ΕΟΚΕ είναι ένα μη πολιτικό συμβουλευτικό όργανο, με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Στόχος της είναι να ενημερώνει τα αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων όργανα της ΕΕ για τις απόψεις των μελών της. Υπάρχουν 14 πεδία πολιτικής στα οποία η απόφαση λαμβάνεται από το Συμβούλιο της ΕΕ ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μόνο μετά τις διαβουλεύσεις με την ΕΟΚΕ. Στα πεδία αυτά περιλαμβάνονται: η γεωργία· η ελεύθερη διακίνηση ατόμων και υπηρεσιών· η κοινωνική πολιτική, η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση και η νεολαία· η δημόσια υγεία· η προστασία των καταναλωτών, η βιομηχανική πολιτική· η έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και το περιβάλλον. Το Συμβούλιο, η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορούν επίσης να διαβουλεύονται με την ΕΟΚΕ για κάθε ζήτημα, εάν το θεωρούν αναγκαίο. Η ΕΟΚΕ από την πλευρά της μπορεί επίσης να καταρτίζει γνωμοδοτήσεις για ζητήματα τα οποία θεωρεί αξιόλογα· εξ ου και αυτή η «γνωμοδότηση πρωτοβουλίας» για τις σχέσεις ΕΕ-Ινδίας.

3.2.3 Ο ρόλος της ΕΟΚΕ ως διαμεσολαβητή για τη διεξαγωγή διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών επεκτείνεται πέρα από τα σύνορα των 25 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συμμετέχει ενεργώς στον διεξαγόμενο διάλογο με τις χώρες εταίρους της Euromed και τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ) με τις οποίες η ΕΟΚΕ συνδέεται με τη σύμβαση της Κοτονού. Μετέχει επίσης στο διάλογο με την κοινωνία των πολιτών στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, στις οποίες περιλαμβάνονται οι χώρες της Mercosur και τέλος στην Ινδία, μέσω της Στρογγυλής Τραπέζης ΕΕ-Ινδίας και στην Κίνα.

4. Οι πρόσφατες εξελίξεις στην Ινδία και την ΕΕ

4.1 Μία πλήρης παρουσίαση των δραματικών αλλαγών που συντελούνται τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ινδία απαιτεί πολλές εκατοντάδες σελίδες. Η έκθεση αυτή επικεντρώνεται στις βασικότερες εξελίξεις που θα επιτρέψουν στην ΕΟΚΕ να συμβάλει πιο αποτελεσματικά στην ενίσχυση των σχέσεων ΕΕ-Ινδίας. Οι κύριες εξελίξεις όσον αφορά την ΕΕ είναι η διεύρυνσή της σε 25 κράτη μέλη, η δράση για τη δημιουργία ευρύτερης Ευρώπης μέσω της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας (ENP) και η εφαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Μάρτιο του 2000 στη Λισσαβόνα. Η στρατηγική αυτή, που δίδει έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη επιδιώκει να καταστεί παγκοσμίως η ΕΕ η πιο αποτελεσματική και δυναμική οικονομία που βασίζεται στη γνώση και αυτό έως το 2010. Μία άλλη σημαντική εξέλιξη υπήρξε η συμφωνία για το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο, το οποίο τώρα πρόκειται να επικυρωθεί από τα 25 κράτη μέλη.

4.2 Η διεύρυνση της ΕΕ την 1η Μαΐου 2004 άλλαξε δραματικά τόσο το πολιτικό όσο και το οικονομικό τοπίο στην Ευρώπη. Οι πολιτικές συνέπειες της διεύρυνσης πιθανότατα θα είναι πιο σημαντικές από τις οικονομικές, και για το λόγο μόνο ότι η διαδικασία ενσωμάτωσης των οικονομιών των 10 νέων κρατών μελών είχε αρχίσει πριν από την επίσημη προσχώρησή τους στην ΕΕ την 1η Μαΐου 2004. Η διεύρυνση αύξησε τον πληθυσμό της ΕΕ από 380 σε 455 εκατ., έτσι ώστε σήμερα αντιπροσωπεύει το 7,3 % του παγκόσμιου πληθυσμού. Αύξησε το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της ΕΕ (ΑΕγχΠ) από 9,3 τρις σε 9,7 τρις ευρώ, αυξάνοντας έτσι το μερίδιο της ΕΕ στο παγκόσμιο ΑΕγχΠ σε 28,7 %. Ωστόσο η διεύρυνση είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κατά κεφαλή ΑΕγχΠ σε 21 000 ευρώ (από 24 100 ευρώ) καθώς και μείωση του εμπορίου της με τις χώρες που δεν ανήκουν στην ΕΕ σε 1,8 τρις (από 2 τρις ευρώ). Και αυτό γιατί το εμπόριο μεταξύ ΕΕ-15 και

των 10 υποψήφιων χωρών είναι τώρα τμήμα του εσωτερικού εμπορίου της ΕΕ των 25 χωρών.

4.3 Με τη διεύρυνση, τα σύνορα της ΕΕ επεκτάθηκαν. Η ΕΕ άρχισε να προωθεί πολιτικές, που επεδίωκαν να δημιουργήσουν ένα δίκτυο φίλων, και πριν από την διεύρυνση. Προς το σκοπό αυτό, κατήρτισε την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ENP), που καλύπτει έξι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης (Ουκρανία, Μολδαβία, Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν και Λευκορωσία) και εννέα χώρες της νότιας Μεσογείου (Αλγερία, Αίγυπτο, Ισραήλ, Ιορδανία, Λίβανο, Λιβύη, Μαρόκο, Συρία και Τυνησία) καθώς και την Παλαιστινιακή Αρχή. Ο στόχος της ENP, όπως επιβεβαιώθηκε από το Συμβούλιο της ΕΕ τον Απρίλιο του 2004 είναι «να επωφεληθούν και οι γειτονικές χώρες από τα πλεονεκτήματα της διευρυμένης ΕΕ έτσι ώστε να προωθηθεί μεγαλύτερη σταθερότητα, ασφάλεια και ευημερία στην ΕΕ και τους γείτονές της»⁽⁷⁾. Η ENP συνεπάγεται «υψηλό βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης και εμβάθυνση της πολιτικής συνεργασίας, με στόχο την αποφυγή εμφάνισης νέων διαχωριστικών γραμμών μεταξύ της διευρυμένης ΕΕ και των γειτόνων της», σύμφωνα με το Συμβούλιο.

4.4 Στην περίπτωση της Ινδίας η βασικότερη εξέλιξη ήταν το ευρύτατα μη αναμενόμενο αποτέλεσμα των γενικών εκλογών του Μαΐου, που κατέληξε σε κυβερνητική αλλαγή: τον υπό τον Πρωθυπουργό Atal Behari Vajpayee συνασπισμό υπό την ηγεσία του κόμματος BJP αντικατέστησε ο υπό το νέο πρωθυπουργό Manmohan Singh συνασπισμός υπό την ηγεσία του κόμματος του Κογκρέσου. Το υψηλό επίπεδο συμμετοχής στις γενικές εκλογές, η επιτυχής χρήση των μηχανών ηλεκτρονικής ψηφοφορίας σε όλη τη χώρα και η ομαλή μεταβίβαση της εξουσίας στο Νέο Δελχί, παρά τις πολιτικές αναστατώσεις που δημιουργήθηκαν από τα αποτελέσματα των εκλογών, δικαιολογούν την απαίτηση της Ινδίας να θεωρείται η μεγαλύτερη δημοκρατία του κόσμου.

4.5 Το κόμμα του Κογκρέσου προς μεγάλη έκπληξη κέρδισε τις εκλογές και αυτό οδήγησε στην άποψη ότι η κυβέρνηση συνασπισμού υπό την καθοδήγηση του Κογκρέσου είτε δεν πρόκειται να διαρκέσει είτε θα υποχρεωθεί από τους «εξωτερικούς» υποστηρικτές της, ειδικότερα το κομμουνιστικό κόμμα, να υποχωρήσει έναντι των μεταρρυθμίσεων. Θα πρέπει να θυμίσουμε ωστόσο ότι οι μεταρρυθμίσεις, που περιλαμβάνουν την άρση των ελέγχων στις εισαγωγές και το άνοιγμα των αγορών κεφαλαίου, πραγματοποιήθηκαν από την κυβέρνηση του Κογκρέσου το 1991 και ότι κύριοι παράγοντες της πολιτικής εκείνης ήταν ο σημερινός Πρωθυπουργός Manmohan Singh, και ο νέος Υπουργός Οικονομικών Palaniappan Chidambaram. Ο τελευταίος πράγματι θεωρεί τον εαυτό του ως «Υπουργό επενδύσεων» στο συνασπισμό υπό την ηγεσία του Κογκρέσου. Με άλλα λόγια, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που αντιπροσωπεύουν τους επιχειρηματίες και τους χρηματοπιστωτικούς κύκλους, όπως αυτοί που εκπροσωπούνται στη Στρογγυλή Τράπεζα ΕΕ-Ινδία, θα εργασθούν μαζί του προκειμένου να αναπτύξουν τους οικονομικούς τομείς της χώρας που βασίζονται στη γνώση.

4.6 Η κυβέρνηση θέλει ωστόσο η οικονομική στρατηγική της να έχει «ανθρώπινο πρόσωπο» σε μία προσπάθεια να απαλλάξει από τη φτώχεια τα κατ' υπολογισμό 300 εκατομμύρια Ινδούς που επιβιώνουν με λιγότερο από €0,75 (\$1) την ημέρα. Συνεπώς, η προσπάθειά της είναι να πετύχει ετήσιους συντελεστές αύξησης 7 % έως 8 %, να βοηθήσει τους γεωργούς, να ενισχύσει τις γυναίκες και να αυξήσει τις δαπάνες στην υγεία και την εκπαίδευση.

⁽⁷⁾ Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 14ης Ιουνίου 2004. Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας – Συμπεράσματα Συμβουλίου.

4.7 Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ινδική κοινωνία των πολιτών θα δώσουν στην ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών την ευκαιρία να συνεργασθεί με τους ινδούς εταίρους προς αμοιβαίο όφελος. Αυτό θα μπορούσε να γίνει αρχικά μέσω της Στρογγυλής Τραπέζης ΕΕ-Ινδίας, αλλά θα μπορούσαν επίσης να δραστηριοποιηθούν σ' αυτό σχετικά γρήγορα και οργανώσεις με τις οποίες τα ευρωπαϊκά και ινδικά μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης έχουν στενό σύνδεσμο όπως επίσης και άλλα μέλη της ΕΟΚΕ με εμπειρία στην αγροτική ανάπτυξη, την υγεία και την εκπαίδευση, για παράδειγμα. Η συνεργασία στο πεδίο αυτό μεταξύ της ευρωπαϊκής και της ινδικής κοινωνίας των πολιτών θα διασφαλίσει ότι οι συστάσεις της Στρογγυλής Τραπέζης στις ετήσιες συναντήσεις ΕΕ-Ινδίας είναι πρακτικές, γιατί βασίζονται στην εμπειρία.

5. Ο διάλογος της κοινωνίας των πολιτών ΕΕ-Ινδίας μέχρι σήμερα

5.1 Προκειμένου να χαρτογραφηθεί ο δρόμος προς τα εμπρός, θα πρέπει να κοιτάξουμε πίσω την πορεία που έχουμε διανύσει. Η αφετηρία ενός ενισχυμένου διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει συνεπώς να είναι ο υπάρχων ήδη θεσμικός μηχανισμός για την πραγματοποίηση αυτού του διαλόγου καθώς και τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί. Για την ΕΟΚΕ αυτό σημαίνει αξιολόγηση της εργασίας της Στρογγυλής Τραπέζης ΕΕ-Ινδίας έως σήμερα και συμφωνία σχετικά με το πως θα διευρυνθούν καλύτερα οι στόχοι της, έχοντας πάντα υπόψη τις σχετικές εξελίξεις, όπως η απόφαση της Συνάντησης Κορυφής της Χάγης να προωθηθεί η συνεργασία όχι μόνο μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών από κάθε πλευρά αλλά και των πολιτικών κομμάτων, των συνδικάτων, των επιχειρηματικών οργανώσεων και των πανεπιστημίων.

5.2 Αναφέρθηκαν επίσης τα ζητήματα που έχουν συζητηθεί στις διάφορες συνεδριάσεις της Στρογγυλής Τράπεζας από τη συγκρότησή της το 2001 προκειμένου να αποδειχθεί η αξιοπιστία της ως βασικού εταίρου στην κατάρτιση του κοινού προγράμματος δράσης. Μία ιδέα για τη συνέχεια των εργασιών της Στρογγυλής Τράπεζας, για την εμβέλεια των συζητούμενων θεμάτων και την αλληλεπίδραση εμπιστοσύνης εντός της οποίας διεξάγονται οι συζητήσεις αυτές μπορεί να αποκτηθεί αν εξετασθούν τα αποτελέσματα των πρόσφατων συναντήσεων.

5.3 Έτσι στην έκτη συνεδρίαση, που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη, η Στρογγυλή Τράπεζα υπέβαλε μία σειρά συστάσεων, που κυμαίνονται από πρωτοβουλίες για την υποστήριξη της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων (CSR) και την ειδική υποστήριξη των ΜΜΕ έως τον εξορθολογισμό των κανόνων που διέπουν την προσωρινή διακίνηση των εργαζομένων γνώσης από την Ινδία στο εσωτερικό της ΕΕ, και την υποστήριξη από την ΕΕ βιομηχανικών συνενώσεων σε λίγους επιλεγμένους τομείς που έχουν εξαγωγικό δυναμικό και προωθούν την ανάπτυξη. Ταυτόχρονα η Στρογγυλή Τράπεζα όρισε δύο εισηγητές που θα αξιολογήσουν ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για την ενσωμάτωση των απόψεων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην προώθηση του εμπορίου και της βιώσιμης ανάπτυξης.

5.4 Το ζήτημα αυτό συζητήθηκε στην 7η συνεδρίαση της Στρογγυλής Τράπεζας που πραγματοποιήθηκε στο Srinagar τον Ιούνιο του 2004, όπου συμφωνήθηκε ότι προκειμένου να κατα-

νοηθεί σε βάθος η βιώσιμη ανάπτυξη, πρακτικά παραδείγματα από την Ινδία και την ΕΕ θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση της τελικής έκθεσης, που πρόκειται να υποβληθεί στην 9η συνεδρίαση της Στρογγυλής Τραπέζης. Η συνεδρίαση του Srinagar συζήτησε επίσης τη συνεργασία Ινδίας-ΕΕ για την ανάπτυξη του τουρισμού, βάσει των ομιλιών που εκφωνήθηκαν από τα μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης τόσο από την ΕΟΚΕ όσο και από την Ινδία. Η Στρογγυλή Τράπεζα συμφώνησε ότι οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίζουν για την προώθηση μίας βιώσιμης μορφής τουρισμού, που θα ενθαρρύνει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και θα αποβεί επωφελής για τον πληθυσμό στο σύνολό του.

5.5 Τόσο κατά τη συνεδρίαση της Ρώμης όσο και κατά τις συνεδριάσεις της Srinagar και του Λονδίνου συζητήθηκαν η θέσπιση Internet Forum της κοινωνίας των πολιτών, όπως υποδείχθηκε στη συνεδρίαση του Bangalore το Μάρτιο του 2003. Κατά τις συνεδριάσεις τονίστηκε το δυναμικό που έχει το Φόρουμ ως ένα συνεχές βήμα συζητήσεων μεταξύ Ινδών και Ευρωπαίων μελών της Στρογγυλής Τράπεζας με στόχο την ανάπτυξη του διαλόγου μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών γενικότερα.

5.6 Κατά τη συνεδρίαση της Ρώμης εξετάστηκαν επίσης τα κυριότερα επιτεύγματα της Στρογγυλής Τράπεζας έως σήμερα. Έγινε αποδεκτή η άποψη ότι η αξιολόγηση των κυριότερων επιτευγμάτων της Στρογγυλής Τραπέζης δεν μπορεί να περιοριστεί σε μία αριθμητική ανάλυση των συστάσεων που έχουν εφαρμοσθεί, για τον απλούστατο λόγο ότι ορισμένες από τις συστάσεις εξαρτώνται από την ικανότητα ή την αρμοδιότητα της κοινωνίας των πολιτών της ΕΕ και της Ινδίας να τις εφαρμόσει. Παραμένει δηλαδή το γεγονός ότι η Στρογγυλή Τράπεζα έχει υιοθετήσει συστάσεις και κοινές προσεγγίσεις για μία σειρά θεμάτων, ακόμη και εκείνων που μπορούν να θεωρηθούν λεπτά αν όχι αμφιλεγόμενα. Επίσης τονίστηκαν ειδικές μορφές συνεργασίας, όπως είναι η δημιουργία του Internet Forum, οργανώθηκαν ακροάσεις των οργανώσεων της τοπικής κοινωνίας των πληροφοριών κατά τη διάρκεια των διμερών συναντήσεων, και προωθήθηκε η ad hoc συνεργασία ΕΟΚΕ-Ινδίας, όπως είναι η βοήθεια που δίνεται από την ινδική αντιπροσωπεία στην ΕΟΚΕ, στην εργασία της σχετικά με το γενικευμένο σύστημα προτιμήσεων.

5.7 Δεδομένου ότι 60-70 % του εργατικού δυναμικού απασχολείται επισήμως ή ανεπίσημως στο γεωργικό τομέα, δεν κατέστη δυνατή η ομαλή διεξαγωγή συζήτησης στην Στρογγυλή Τράπεζα για θέματα που αφορούσαν τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη λόγω της απουσίας εκπροσώπων των γεωργών στην ινδική αντιπροσωπεία της Στρογγυλής Τράπεζας.

5.8. Η Στρογγυλή Τράπεζα συζήτησε για τους μηχανισμούς που διέπουν τις σχέσεις εργοδοτών και εργαζομένων καθώς και για τον κοινωνικό διάλογο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έλαβε γνώση των πρακτικών που ακολουθούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά τους κοινωνικούς εταίρους, τα ζητήματα σχετικά με τον ορισμό και την αντιπροσωπευτικότητα των φορέων καθώς και τα διάφορα φόρουμ που αφιερώνονται στο διάλογο αυτό. Η Στρογγυλή Τράπεζα ανέλυσε την παρούσα κατάσταση των εργοδοτών και των εργαζομένων στην Ινδία και, συγκεκριμένα, τη δομή και τη σύνθεση των

συνδικάτων, τις διαπραγματεύσεις για τις συλλογικές συμβάσεις, τη μεταρρύθμιση του εργατικού δικαίου και τη στάση της Ινδίας όσον αφορά τις προτάσεις σύνδεσης των προτύπων εργασίας με το διεθνές εμπόριο. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι ένα μεγάλο τμήμα των Ινδών εργαζομένων απασχολούνται στον λεγόμενο ανεπίσημο τομέα (μικροεπιχειρήσεις, αυτοαπασχόληση, ευκαιριακή απασχόληση) και ότι είναι απαραίτητο να καταβληθούν προσπάθειες για τη βελτίωση της κατάστασής τους. Ακόμη, ζητήθηκε να καταβληθούν εντονότερες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η επικύρωση των θεμελιωδών προτύπων εργασίας της ΔΟΕ και η εφαρμογή τους στο νόμο και στην πράξη.

6. Ένας ενισχυμένος διάλογος της κοινωνίας των πολιτών: ο δρόμος μπροστά μας

6.1 Ήρθε η κατάλληλη στιγμή για μία σημαντική αύξηση της συνεργασίας και της συμπράξεως μεταξύ της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών της ΕΕ των 25 χωρών και της Ινδίας. Η συνάντηση κορυφής ΕΕ-Ινδίας έχει ήδη αναγνωρίσει τη σημασία των εργασιών της Στρογγυλής Τράπεζας. Η ινδική κυβέρνηση συνασπισμού στο μεταξύ έχει λάβει ένα αριθμό αποφάσεων που αποβλέπουν στην ενίσχυση της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών στην Ινδία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της 16ης Ιουνίου ζήτησε «να ενσωματωθεί πλήρως στη θεσμική αρχιτεκτονική» η Στρογγυλή Τράπεζα και να κληθούν οι δύο συμπρόεδροι της να παρευρεθούν στις συνόδους κορυφής Ινδίας-ΕΕ.

6.2 Η ινδική κυβέρνηση, στην αρχική απάντησή της στην ανακοίνωση της 16ης Ιουνίου, σημειώνει ότι παρά τις προσπάθειες «σε επίσημο επίπεδο να υπάρξει ανταπόκριση στις αλλαγές που έχουν συντελεσθεί στην Ινδία και στην ΕΕ ... υπάρχει ακόμη ανάγκη για ενίσχυση των επαφών σε άλλα επίπεδα, που περιλαμβάνουν και τις αντίστοιχες κοινωνίες των πολιτών».

6.3 Το ζήτημα που αναπόφευκτα προκύπτει είναι πως μπορεί η Στρογγυλή Τράπεζα να είναι πιο αποτελεσματική στη διαδικασία κατάρτισης και λήψης των αποφάσεων, δεδομένου ότι διατίθεται το σπάνιο προνόμιο άμεσης πρόσβασης στις υψηλότερες πολιτικές αρχές, τον Ινδό Πρωθυπουργό και τον Πρωθυπουργό της χώρας που ασκεί την προεδρία της ΕΕ, στις ετήσιες συναντήσεις κορυφής. Το 2^ο τμήμα της γνωμοδότησης πρωτοβουλίας με θέμα «Η συμβολή στη στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας-ΕΕ» υποδεικνύει με ποιόν τρόπο η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην προετοιμασία του κοινού προγράμματος δράσης για στρατηγική εταιρική σχέση. Η δραστηριότητα αυτή θα διαρκέσει μόνο έως και την έκτη Συνάντηση Κορυφής Ινδίας-ΕΕ, η οποία αναμένεται να υιοθετήσει το πρόγραμμα στην συνάντηση που θα πραγματοποιήσει στα τέλη του 2005.

6.4 Πολλές από τις συστάσεις της στρογγυλής Τραπέζης στις συνόδους κορυφής Ινδίας -ΕΕ αναφέρονται σε μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες αναλήψεις δεσμεύσεων. Η εμπειρία υποδεικνύει ότι οι συστάσεις πρέπει να βασίζονται σε σχέδια, που θα υλοποιηθούν από κοινού από τις ευρωπαϊκές και ινδικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η πολιτική υποστήριξη θα καταστήσει εύκολο να διασφαλισθούν οι πόροι που απαιτούνται, και αυτό θα επιτρέψει στην οργανωμένη κοινωνία των

πολιτών στην Ινδία και στην Ευρώπη να συνεργασθούν σε ένα ευρύ φάσμα σχεδίων (*).

6.5 Για να είναι αποτελεσματική η Στρογγυλή Τράπεζα στη διαδικασία κατάρτισης και λήψης των αποφάσεων, το πρόγραμμά της θα πρέπει σαφώς να περιλαμβάνει ζητήματα που εξετάζονται σε επίσημο επίπεδο όπως αυτά που αφορούν τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) και τις εμπορικές διαπραγματεύσεις του αναπτυξιακού γύρου της Ντόχα. Η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της συνεργαζόμενη με την επιχειρηματική συνάντηση κορυφής ΕΕ-Ινδίας, που διοργανώνεται από δύο από τα μέλη της, την Ομοσπονδία Ινδικών Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων και την Ομοσπονδία Ινδικών Βιομηχανιών. Θα πρέπει επίσης να ζητήσει να συνδεθεί με την σχεδιαζόμενη Στρογγυλή τράπεζα ηγετικών επιχειρηματικών στελεχών, που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

6.6 Δεδομένου επίσης ότι στα μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης περιλαμβάνονται ακαδημαϊκοί, θα μπορούσε να συμβάλει στην επιτυχία του προγράμματος υποτροφιών ύψους 33 εκατ. ευρώ για την Ινδία, που προώθησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2005. Η ίδια η ΕΟΚΕ μπορεί να επεκτείνει τις πρωτοβουλίες της στην Ινδία, όπως έγινε με προηγούμενη απόφασή να ζητήσει από τον Ινδό συμπρόεδρο της Στρογγυλής Τραπέζης να συμμετάσχει στο σεμινάριο για τον ΠΟΕ μετά το Cancun.

6.7 Το γεγονός ότι οι αγωγοί επικοινωνίας μεταξύ δημοσίων και επιχειρηματικών στελεχών για οικονομικά ζητήματα πολλαπλασιάζονται, δεν σημαίνει ότι η Στρογγυλή Τράπεζα πρέπει να περιορίζει τις συζητήσεις της σε αυτά τα ζητήματα. Αντίθετα, αντί να επικεντρώνεται στις καθαρά οικονομικές πτυχές τους θα πρέπει επίσης να εξετάζει και τις μη οικονομικές και κυρίως τις κοινωνικές συνέπειές τους. Αυτό συμφώνησε να πράξει η Στρογγυλή Τράπεζα στη Srinagar για την περίπτωση της βιώσιμης ανάπτυξης: θα εξετάσει την έννοια ως ενέχουσα όχι μόνο την οικονομική πλευρά της αναπτυξιακής πολιτικής, αλλά επίσης τις οικονομικές και περιβαλλοντικές πτυχές της. Η ανάθεση σε εξωτερικούς φορείς είναι ένα άλλο θέμα που επιδέχεται παρόμοια προσέγγιση. Τα ζητήματα που τέθηκαν στην ΕΕ από την εξωτερική ανάθεση είναι διαφορετικά από αυτά που έχουν προκύψει στην Ινδία, έχουν όμως το εξής κοινό στοιχείο: και στις δύο περιπτώσεις το δύσκολο είναι να επιλυθούν τα κοινωνικά ζητήματα. Με άλλα λόγια, υιοθετώντας μία ολιστική προσέγγιση η Στρογγυλή Τράπεζα θα μπορέσει να διασφαλίσει ότι θα δοθεί έμφαση στις μη οικονομικές πτυχές αυτών που κατά κύριο λόγο είναι οικονομικά ζητήματα.

6.8 Αυτή η μετατόπιση του κέντρου βάρους θα επιτρέψει στη Στρογγυλή Τράπεζα να διοργανώσει διασκέψεις μεταξύ ΕΕ-Ινδίας για κοινωνικά θέματα που θα συμπληρώνουν τις επιχειρηματικές και πολιτικές συναντήσεις κορυφής. Τα θέματα αυτών των διασκέψεων μπορούν να επιλεγούν μεταξύ αυτών που ήδη συζητήθηκαν από την Στρογγυλή Τράπεζα, όπως η ισότητα των δύο φύλων. Άλλα θέματα μπορούν να αφορούν π.χ. τις κοινωνικές επιπτώσεις της ανάθεσης εργασιών σε τρίτους και την μετανάστευση. Η σημασία αυτών των διασκέψεων για την ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο της ευρωπαϊκής όσο και της ινδικής κοινωνίας δεν μπορεί να παραγνωριστεί.

(*) Απόδειξη αυτού αποτελεί η απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών Σχέσεων στο Νέο Δελχί, να διαθέσει τους πόρους που χρειάζονται για την αντιμετώπιση του κόστους λειτουργίας στην Ινδία, του Internet Forum ΕΕ-Ινδίας που έχει συγκροτηθεί από τη Στρογγυλή Τράπεζα.

6.9 Η Στρογγυλή Τράπεζα θα χρειαστεί να εξετάσει τα πολιτιστικά ζητήματα με πιο επικεντρωμένο τρόπο. Θα μπορούσε να συμβάλει στην εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης Ινδίας-ΕΕ για τις πολιτιστικές σχέσεις. Η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί επίσης να εξετάσει επωφελώς την υπόδειξη «διάλογου πολιτισμών και πίστewων» που υποβλήθηκε από τους εκπροσώπους της ασιατικής κοινωνίας των πολιτών στην Ευρωασιατική συνάντηση (ευρύτερα γνωστή ως συνάντηση κορυφής ASEM) στη Βαρκελώνη τον Ιούνιο του 2004 ⁽⁹⁾. Οι ηγέτες ASEM έχουν ήδη αρχίσει πολιτιστικό διάλογο τον οποίο παρακολούθησαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ, αλλά όχι η Ινδία δεδομένου ότι δεν είναι μέλος του ASEM. Στην απάντησή της στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Ιουνίου η Ινδία αναφέρει ότι είναι πρόθυμη να αρχίσει διάλογο με την ΕΕ για τα προβλήματα που δημιουργούνται από τον θρησκευτικό φανατισμό.

6.10 Η επιτυχία των εγχειρημάτων αυτών θα απαιτήσει από τη Στρογγυλή Τράπεζα να επιδιώξει να ασκήσει επίδραση σε περισσότερες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών από ό,τι μπορεί συγκεκριμένα να συμπεριλάβει στις συνεδριάσεις της. Ωστόσο, διαθέτει τα τέλεια μέσα για το σκοπό αυτό — το Internet Forum που έχει συγκροτήσει. Με το άνοιγμα του Φόρουμ αυτού σε άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στην ΕΕ και στην Ινδία, η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί να τις συμπεριλάβει στις συζητήσεις της. Δεδομένου ότι ο αριθμός των οργανώσεων αυτών είναι πολύ μεγάλος, η πρόσβαση μπορεί αρχικά να περιοριστεί στις οργανώσεις που είναι γνωστές στα μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης. Ως συμπλήρωμα στις ανταλλαγές αυτές μέσω του κυβερνοχώρου, η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί να συνεχίσει να καλεί τις οργανώσεις της τοπικής κοινωνίας των πολιτών στις τακτικές συναντήσεις της.

6.11 Το Internet Forum προσφέρει επίσης έτοιμο διάλογο επικοινωνίας για τα μέλη της Στρογγυλής Τραπέζης στο ενδιάμεσο διάστημα μεταξύ των διετών συνεδριάσεων, δεδομένου ότι τα μέλη από την Ινδία είναι διασκορπισμένα σε όλο το μήκος και το πλάτος της χώρας τους. Τα σχέδια εκθέσεων μπορούν να αποστέλλονται στο Φόρουμ, για τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις των μελών πριν από κάθε συνεδρίαση. Ως αποτέλεσμα οι συναντήσεις κατά τη διάρκεια της ίδιας της συνεδρίασης μπορούν να είναι πολύ πιο πλούσιες, και οι συστάσεις προς τις συναντήσεις κορυφής ΕΕ-Ινδίας πολύ πιο επικεντρωμένες. Τα μέλη μπορούν να ενημερώνουν το ένα το άλλο για τις δραστηριότητές τους, καθιστώντας έτσι δυνατή την καλύτερη γνωριμία τους, σε επαγγελματικό επίπεδο βεβαίως. Καθώς ο αριθμός ευρωπαϊκών και ινδικών οργανώσεων που έχουν πρόσβαση στο Φόρουμ θα αυξάνει, όσες έχουν κοινά ενδιαφέροντα μπορούν να το χρησιμοποιήσουν για να αρχίσουν να δουλεύουν πιο στενά ή μία με την άλλη, ανταλλάσσοντας τις εμπειρίες τους και στη συνέχεια αναπτύσσοντας κοινά σχέδια.

6.12 Δύο άλλα ζητήματα τα οποία η Στρογγυλή Τράπεζα συζήτησε εκτεταμένα είναι ο ρόλος των μαζικών μέσων επικοινωνίας στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών και στην πολιτιστική συνεργασία. Μπορεί συνεπώς να συμβάλει επικοινωνητικά, (1) στις προσπάθειες των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προώθηση του κύρους της ΕΕ στην Ινδία, ειδικότερα μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και (2) στην κατάρτιση ειδικού κεφαλαίου για την πολιτιστική συνεργασία στο πρόγραμμα δράσης στρατηγικής εταιρικής σχέσης, βάσει της κοινής δήλωσης Ινδίας-ΕΕ για την πολιτιστική συνεργασία, στις 8 Νοεμβρίου 2004.

7. Συμπεράσματα

7.1 Η ΕΕ και η Ινδία είναι αποφασισμένες όσο ποτέ άλλοτε να διευρύνουν και εμβαθύνουν τη συνεργασία τους. Η πιο πρόσφατη μαρτυρία του γεγονότος αυτού είναι η ταχύτητα με την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η διπλωματική αποστολή της Ινδίας στην ΕΕ έχουν αρχίσει να εργάζονται για το πρόγραμμα δράσης σχετικά με στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας-ΕΕ. Και οι δύο επιθυμούν να συμβάλει η κοινωνία των πολιτών κάθε πλευράς στη διαδικασία αυτή. Η ΕΟΚΕ βοηθά ήδη την προσέγγιση της κοινωνίας των πολιτών της Ευρώπης με την αντίστοιχη της Ινδίας μέσω της ενεργού συμμετοχής της στη Στρογγυλή Τράπεζα Ινδίας - ΕΕ, τη χρηματοδοτική υποστήριξή της στο Φόρουμ Διαδικτύου Ινδίας-ΕΕ και με τις προσκλήσεις της προς τον Ινδό συμπρόεδρο της Στρογγυλής Τραπέζας, κ. Vohra, να συμμετάσχει στις δραστηριότητες που αφορούν τις σχέσεις Ινδίας-ΕΕ.

7.2 Η ΕΟΚΕ αφού επικρότησε την ανακοίνωση της Επιτροπής για την στρατηγική εταιρική σχέση Ινδίας-ΕΕ πρέπει τώρα να συμβάλει ενεργώς στην κατάρτιση του σχετικού προγράμματος δράσης. Η συνεδρίαση της Στρογγυλής Τραπέζας στο Λονδίνο ανέλαβε «να υποβάλει πρόταση στα ευρωπαϊκά όργανα και την ινδική κυβέρνηση σε τομείς όπου η κοινωνία των πολιτών μπορεί να προσφέρει πραγματική προστιθέμενη αξία, ειδικά σε ό,τι αφορά τους αναπτυξιακούς στόχους της Χιλιετίας, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη διαχείριση της παγκοσμιοποίησης».

7.3 Η ινδική κυβέρνηση έχει εκφράσει την ικανοποίηση της για τη διεύρυνση της ΕΕ. Στο κοινό Ανακοινωθέν Τύπου μετά τη συνάντηση κορυφής της Χάγης, η Ινδία επανέλαβε την άποψη της ότι «η εμβάθυνση και η διεύρυνση της ΕΕ θα συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση των σχέσεων μας». Η ΕΟΚΕ ως το συμβουλευτικό όργανο που αντιπροσωπεύει την ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών, θα πρέπει συνεπώς να διασφαλίσει ότι η ΕΕ των 25 κρατών εκπροσωπείται ικανοποιητικώς στην Στρογγυλή Τράπεζα, και ταυτόχρονα να ενισχύσει την εικόνα των σχέσεων Ινδίας-ΕΕ στις δικές της δραστηριότητες. Η Στρογγυλή Τράπεζα μπορεί έτσι να καταστεί πρότυπο για τις σχέσεις με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες και περιοχές του κόσμου.

Βρυξέλλες, 12 Μαΐου 2005

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ Έκθεση Βαρκελώνης. Συστάσεις της κοινωνίας των πολιτών για τις σχέσεις Ασίας Ευρώπης, που απευθύνεται στους ηγέτες ASEM. Συνέδριο κοινωνίας των πολιτών από την Ασία και την Ευρώπη: άτυπη διαβούλευση. 16-18 Ιουνίου 2004, Βαρκελώνη, Ισπανία